

Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity

Katedra podnikového hospodářství

Projekt Muniss

Pod záštitou primátora statutárního města Brna Romana Onderky

Aglomerace města Brna

Tým č. 4: Tomáš Klusák, Zuzana Matyášová, Kateřina Olejníčková, Eva Šťastná

Obsah

1	Úvod.....	4
1.1	Aglomerace.....	4
1.2	Brněnská aglomerace	4
1.3	Možnost spolupráce obcí v rámci brněnské aglomerace.....	6
2	Dotazníkové šetření.....	8
3	Návrh spolupráce	12
3.1	Mateřské školy	12
3.1.1	Budova - výstavba.....	13
3.1.2	Hodnoty pasivního domu	14
3.1.3	Izolační materiál - sláma	15
3.1.4	Svoz.....	17
3.1.5	Lokace	18
3.1.6	Financování.....	18
3.1.7	Motivace	19
3.2	Lokální zemědělství	20
3.2.1	Bedýnkový prodej.....	21
3.2.2	Produkt	21
3.2.3	Zákazníci	22
3.2.4	Zaměstnanci (drobní zemědělci).....	23
3.2.5	Analýza „konkurence“	23
3.2.6	Cíle	24
3.2.7	Právní forma	24
3.2.8	Financování.....	24
3.2.9	Motivace cílových skupin.....	24

4	Legislativní rámec	26
4.1	Platná česká právní úprava	26
4.1.1	Smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu	26
4.1.2	Dobrovolný svazek obcí	27
4.1.3	Zakládání právnických osob podle zvláštního zákona	29
4.2	Formálně či neformálně?	29
4.3	Spolupráce obcí ve Francii	30
5	Závěr.....	32
6	Zdroje	35
7	Přílohy	37

1 Úvod

V úvodu této práce bychom chtěli vymezit pojem aglomerace a zmínit specifika brněnské aglomerace. V druhé části uvést data, která vzešla z našeho dotazníkového šetření provedeného mezi starosty obcí spadajících do vymezeného území aglomerace. V třetí části se budeme zabývat dvěma projekty, o kterých si myslíme, že jejich zrealizování by bylo přínosem pro většinu obcí aglomerace a mohli by být motivačním prvkem další spolupráce. V poslední části pak shrneme českou právní úpravu forem spolupráce obcí a pro srovnání uvedeme specifika úpravy francouzské.

1.1 Aglomerace

Aglomerace jsou silně urbanizovaná území tvořící funkční celek města s jeho spádovým územím bez ohledu na administrativní hranice obcí. Vyznačují se dominantním postavením zpravidla jednoho centrálního města, které tvoří jádro aglomerace, vysokou hustotou osídlení, mobilitou obyvatelstva (především za prací do jádra aglomerace), souvislostí dopravního systému a intenzivními vztahy mezi jádrem a ostatními sídelními útvary aglomerace.¹ V městských aglomeracích je kumulována převážná část obyvatelstva a ekonomických aktivit. Zároveň jsou aglomerace prioritními nositeli hospodářského rozvoje.²

1.2 Brněnská aglomerace

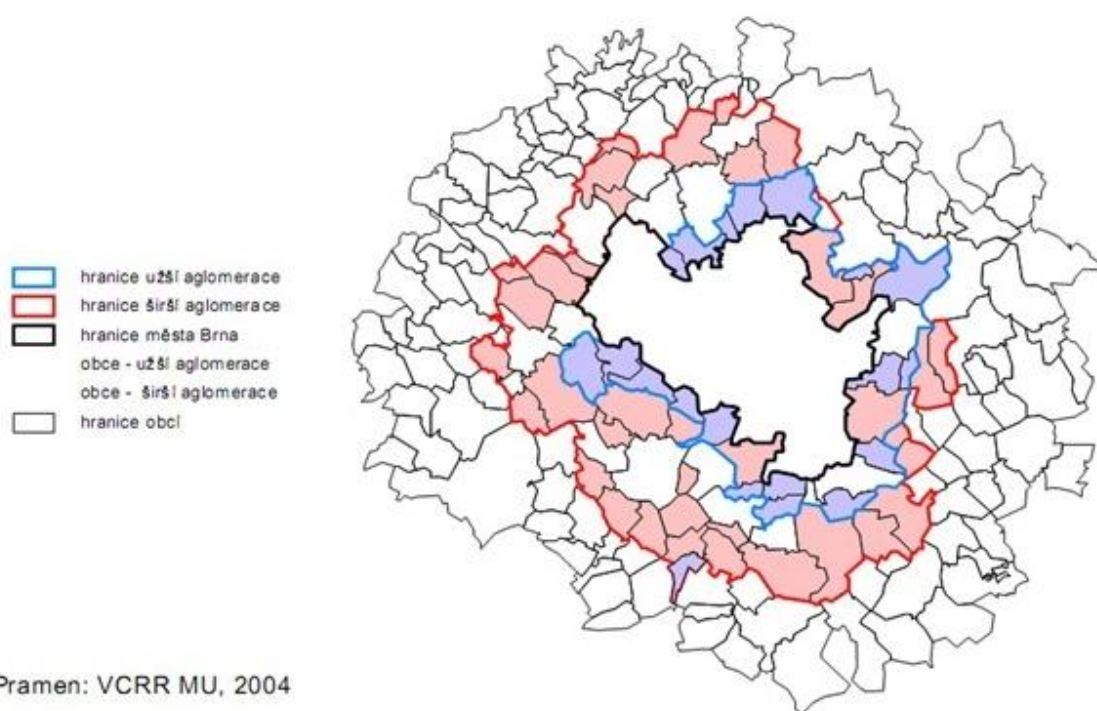
Brněnská aglomerace je sídelním a ekonomickým systémem tvořeným Brnem a několika desítkami okolních obcí. Aglomerace je jedním funkčním celkem s diferencovanými úkoly a rolemi jednotlivých sídel. V městě Brně se soustřeďuje pracovní činnost většiny obyvatel aglomerace, naopak okolní obce plní funkci sídelní. V současnosti zahrnuje Brněnská aglomerace 96 obcí (viz obrázek 1). Vymezení hranic aglomerace bylo provedeno na základě denní pracovní dojížděky do města Brna z obcí a dostupnosti města Brna z obcí v jeho okolí prostředky hromadné a individuální dopravy a intenzity bytové výstavby. Do širší aglomerace byly zahrnuty obce splňující alespoň dvě ze tří stanovených kritérií (území bylo doplněno o další obce), do úžeji

---

¹KOCOURKOVÁ, Jarmila. *Zásady a pravidla územního plánování*, Praha : VÚVA, 1982.

²FIXEL, Jiří – PECH, Zbyněk. *Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí – návrhová část*. 2008.

vymezené aglomerace byly zařazeny obce splňující všechny tři sledované ukazatele (opět doplněno). Výsledkem jsou území, kde (především u těsnějšího vymezení) lze očekávat nejintenzivnější prostorové a ekonomické mezi jádrovým městem a jeho zázemím. Analýza se opírá o informace ze SLBD 2001, které limitní vypovídající hodnotu skutečných vazeb v území. Aktuální stav pohybu obyvatel za 8 let od doby sčítání doznal změn, které bude možno zjistit a porovnat až na základě výsledků sčítání v roce 2011. V budoucnu je možno předpokládat slábnutí přímých suburbanizačních tendencí vůči Brnu a zvětšování dojížděkové vzdálenosti. Necelá polovina (42 %) obcí má do 1 000 obyvatel. Čtyři obce plní funkci obcí s rozšířenou působností. V roce 2009 měla Brněnská aglomerace celkem 507 088 obyvatel, přičemž 73 % obyvatel žilo v Brně. Brno přitom tvoří 23,6 % plochy aglomerace.³

Obr. č. 1: Vymezení brněnské aglomerace (VCRR MU 2004).

Brno tvoří přirozené centrum aglomerace. Nabízí širokou škálu pracovních příležitostí – v současnosti se rozvíjí především terciérní sektor (70 % zaměstnanosti, údaj z roku

³ FIXEL, Jiří – PECH, Zbyněk. *Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí – analytická část*. 2008.

2005). Brno je tradiční centrum průmyslové výroby, vzdělanosti i vědy výzkumu. Díky podpoře velkých výzkumných záměrů (CEITEC, ICRC) se v Brně vytváří optimální podmínky pro další rozvoj vědy a výzkumu s podporou zaměstnanosti vzdělaných lidí. Zázemí Brna má širokou škálu funkcí (rezidenční, rekreační, občanská vybavenost a výrobní činnosti) které jsou s městem úzce provázány a doplňují ho.⁴

1.3 Možnost spolupráce obcí v rámci brněnské aglomerace

Účelem spolupráce je vytvoření platformy pro komunikaci mezi obcemi a vznik funkčního celku obcí na základě vzájemné výhodnosti a potřebnosti. Platforma by měla sloužit k setkání rozhodujících subjektů (představitelů samospráv) a k pojmenování základních okruhů věcné spolupráce. V rámci platformy by bylo možné snadněji a efektivněji řešit problém celé aglomerace a dosáhnout potřebných výsledků. V řadě případů není možné cíle bez spolupráce vůbec dosáhnout. Společenství obcí může sdílet zkušenosti z řešení dílčích problémů, zároveň je pro takovéto uskupení snadnější dosáhnout na některé rozvojové záměry (např. dotace z EU) a také má lepší vyjednávací pozici např. v řešení problému s městem Brnem. Důležitost vzniku platformy obcí brněnské aglomerace zdůrazněna v Programu rozvoje Jihomoravského kraje na období 2010–2013. Program počítá s koordinací územních plánů na hranicích katastrů s cílem odstranit rozpory ve využití přilehlých území, vytvářením podmínek pro podporu podnikání, s posílením atraktivity aglomerace pro investory a revizí dopravního zatížení (včetně dobudování páteřních komunikací). Dále se chce kraj soustředit na rekreační funkce regionu – např. budování sítě cyklostezek a posílení cestovního ruchu. Pro stanovené cíle je nutný jednotný postup a koordinovaný všech zainteresovaných stran během realizace dílčích záměrů. Taktéž jednota obcí může vytvořit lepší vyjednávací pozici vůči nadřazeným orgánům (např. státní instituce, Ředitelství silnic a dálnic ČR). Cílem je překonat administrativní bariéru mezi městem a okolními sídly a vytvořit fungující sídelní soustavu – aglomeraci.⁵

---

⁴ FIXEL, Jiří – PECH, Zbyněk. *Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí – analytická část*. 2008.

⁵ FIXEL, Jiří – PECH, Zbyněk. *Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí – návrhová část*. 2008.

Spolupráce v rámci brněnské aglomerace bude výhodná při řešení například těchto problémů:

- chaotická suburbanizace
  - lepší ovlivnění dynamiky územního rozvoje,
  - koordinace výstavby v hraničních částech katastru,
- dopravní situace – přetížení dopravních uzlů,
- systémy technické Infrastruktury – čistírna odpadních vod, svoz odpadu,
- spolupráce při zajišťování veřejných služeb,
- změna struktury obyvatel v obcích Brněnské aglomerace (staří vs. mladí, starousedlíci vs. nově příchozí).

2 Dotazníkové šetření

V rámci studie byli osloveni starostové 96 obcí brněnské aglomerace s žádostí o vyplnění online dotazníku, který zjišťoval současný stav spolupráce mezi obcemi navzájem i mezi obcemi a Brnem, možnosti další spolupráce a především ochotu daných obcí v navázání spolupráce. Celkem dotazník vyplnilo 42 starostů, přičemž 32 z nich uvedlo jméno obce - nepovinný údaj (jsou to obce Babice nad Svitavou, Blučina, Čebín, Domašov, Hlína, Holubice, Hostěrádky-Rešov, Hrušovany u Brna, Jinačovice, Kobylnice, Kovalovice, Křenovice, Lelekovice, Malhostovice, Medlov, Měnín, Modřice, Moravské Bránice, Moravské Knínice, Moutnice, Nebovidy, Ochoz u Brna, Ostopovice, Otmarov, Pozořice, Říčany, Telnice, Tetčice, Unkovice, Velatice, Žatčany a Želešice). Struktura počtu obyvatel je uvedena v tabulce 1. Rozložení obcí v rámci aglomerace je znázorněno v příloze 1.

Počet obyvatel	Počet obcí
do 500	2
500-1000	10
1000-1500	6
1500-2000	5
2000-2500	3
2500-3000	1
3000-3500	1
3500-5000	1

Tabulka č. 1: Struktura počtu obyvatel obcí, které zodpověděly otázky v dotazníku.

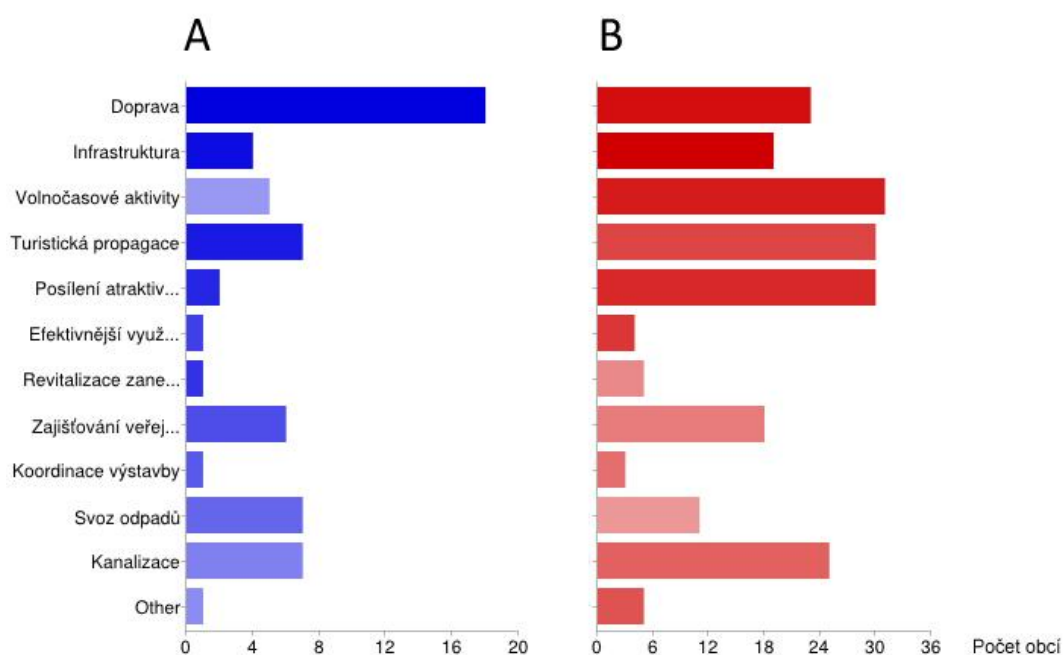
Z uvedených dat vyplývá, že většina odpovědí pochází od zástupců malých obcí s počtem obyvatel do 2 000.

Pro celkové zpracování dat byly použity všechny odpovědi, tj. i odpovědi 10 starostů, kteří neudali název obce.

Prakticky všechny obce (98 %) spolupracují s obcemi v okolí. Pouze 1 starosta odpověděl záporně (název obce není k dispozici). Tři čtvrtiny obcí spolupracují ve volnočasových aktivitách (76 %), turistické propagaci (73 %) a posílení atraktivity regionu (73 %). Více než polovina obcí spolupracuje v otázkách kanalizace (61 %) a dopravy (56 %). Celkem 46 % obcí uvedlo spolupráci v infrastruktuře a 44 % při zajištění veřejných služeb. Pouze 7 % obcí udalo spolupráci v oblasti koordinace výstavby a 10 % při efektivnějším využívání veřejných rozpočtů.

V otázce současné spolupráce s městem Brnem uvedlo 44 % spolupráci v oblasti dopravy, 17 % spolupracuje v otázkách kanalizace, svozu odpadu a turistické propagace, 15 % v zajišťování veřejných služeb a 12 % při volnočasových aktivitách. Pouze 1 obce (Medlov, 2 %) spolupracuje s Brnem na koordinaci výstavby a 1 obce (Domašov) na revitalizaci zanedbaných ploch. Celkem 15 obcí (37 %) s Brnem vůbec nespupracuje. Porovnání spolupráce mezi obcemi navzájem a obcemi a Brnem je znázorněno na obrázku 2.

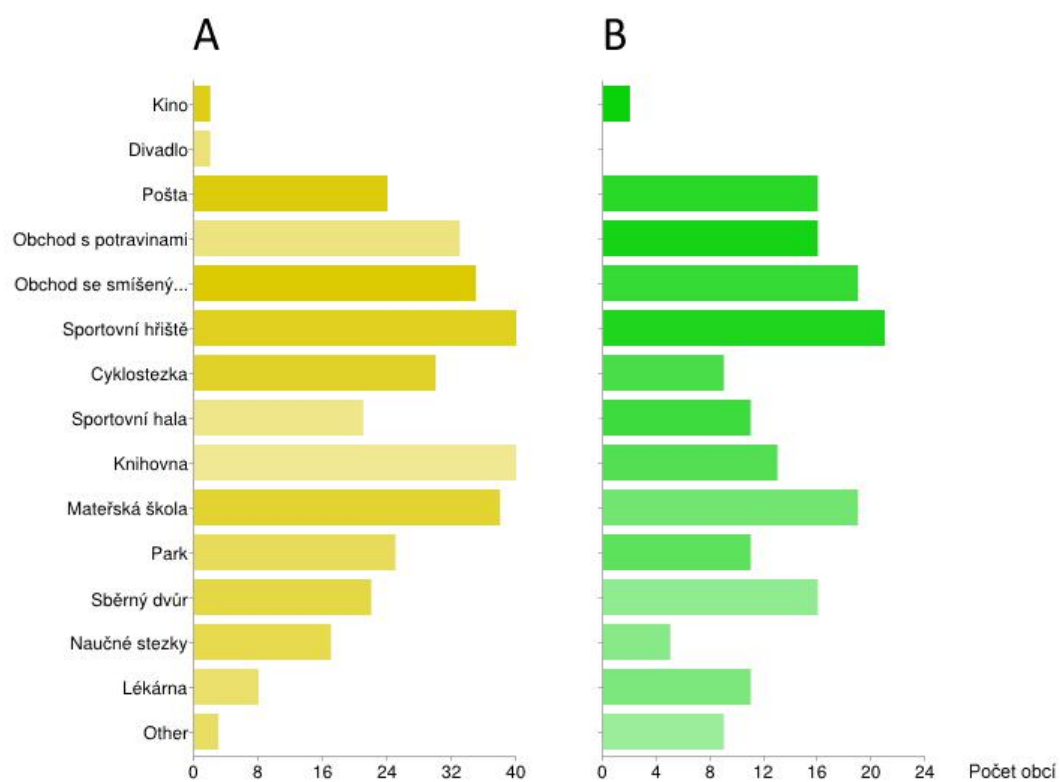
Obr. č. 2: Spolupráce mezi obcemi a Brnem (A) a obcemi navzájem (B).

Téměř polovina starostů (44 %) si myslí, že by spolupráce v rámci aglomerace mohla pomoci vyřešit problémy obce. Dalším 24 % neví a 32 % uvedlo zápornou odpověď.

Mezi nejčastější obavy ze spolupráce patří zbytečná byrokracie (37 %) a ztráta identity obce a omezení pravomoci v rozhodování (20 %). Dalších 44 % obavy ze spolupráce nemá. Jako oblast, kde je spolupráce nejvýhodnější, byla označena především doprava (85 %). Dále by starostové uvítali spolupráci v oblasti posílení atraktivity regionu (44 %), turistické propagace (41 %) a volnočasové aktivity (39 %). K zajištění veřejných služeb by spolupracovalo 41 %, v rozvoji infrastruktury 37 % a spolupráci v otázce kanalizace považuje za přínosnou 34 % starostů. Malé procento starostů vidí jako přínosné spolupracovat v otázce revitalizace zanedbaných ploch (12 %), efektivnějšího využívání veřejných rozpočtů (17 %) a koordinace výstavby (17 %). V otázce formy spolupráce je polovina obcí pro formální a druhá polovina pro neformální formu spolupráce. Polovina obcí (49 %) si myslí, že vypracování koncepce rozvoje brněnské aglomerace je potřebná, 20 % ji za potřebnou nepovažuje a 32 % neví.

Jako důvod pro navázání spolupráce s okolními obcemi uvedlo 83 % sdílení zkušeností, větší síla při vyjednávání s nadřazeným orgánem je důležitá pro 61 % obcí, snadnější získávání prostředků ve spolupráci s více „hráči“ pro 54 % a snížení nákladů při realizaci meziobecních projektů pro 41 %.

Přestože téměř všechny obce (98 %) mají sportovní hřiště, obchod s potravinami (80 %) a obchod se smíšeným zbožím (85 %), obcích existuje poptávka po zbudování dalších hřišť (51 % obcí) a obchodů (46 %, resp. 39 % obcí). Poštu a sběrný dvůr by uvítalo 39 % starostů, lékárnu pak 27 %. 46 % obcí by chtělo vybudovat školku a 37 % základní školu. Grafy udávající, co dané obce v katastru mají a co občané nejvíce vyžadují, jsou zobrazeny na obrázku 3. U školek má 56 % obcí nedostatečnou kapacitu, 12 % kapacitu, kterou potřebuje a 7 % nadbytečnou kapacitu

Obr. č. 3: Obce v katastru mají (A) a občané požadují (B).

3 Návrh spolupráce

V této části práce jsme si dali za cíl navrhnout některé projekty, které by měli mít význam pro naprostou většinu zúčastněných obcí, a mohly by být motivačním prvkem k vytvoření platformy dlouhodobé spolupráce.

3.1 Mateřské školy

Spolupráce by spočívala v tom, že by se ve vesnicích v okolí Brna postavily školky. Tyto školky by řešily hned několik problémů. Za prvé by to byly školky, které by standardně fungovaly pro obyvatele dané obce. Jelikož většina vesnic nezaplňuje kapacitu školky „vlastními“ dětmi, do hry by vstupoval další příliv dětí, tentokrát z Brna. Ty by byly každé ráno přiváženy autobusem a odpoledne zase zpět domů. Dále je potřeba zohlednit fakt, že, jak vyplynulo z našeho průzkumu, mnoho obcí školku vůbec nemá, ačkoliv by rádo vlastnilo. Je jasné, že vybudování školky pouze obecními prostředky pro několik místních dětí by bylo asi neufinancovatelné. Tímto projektem bychom rádi nastalou situaci řešili a zároveň reagovali na současné demografické trendy.

V současné době je ve městě Brně velká poptávka po školkách, kapacity jsou omezené a nestačí. V případě, že by se spojili obce s Brnem, řešilo by se hned několik problémů. V obcích by vznikly školky (často poptávaná a ceněná služba), rodiče dětí z Brna by měli větší šanci na jejich umístění. Navíc by všechny děti byly ve zdravém prostředí a na čistém vzduchu, což je zvláště v případě těch městských nadmíru žádoucím, vzhledem k častým vysokým hladinám polévatého prachu v ovzduší a všeobecným rozmachem různých alergií.

Jelikož bude projekt využívat více stran, bude možno, aby se i o jeho náklady více stran podělilo. Tak například obce můžou poskytnout pro výstavbu školky pozemek, což je sice podstatná nutnost, bez které by školka nemohla stát, ale pro obec nebude nikterak drtivým nákladem. Dále by obce dle svých možností mohly poskytnout finanční prostředky na samostatnou výstavbu. Další část peněz na výstavbu by poskytlo město Brno. Náklady na provoz a svoz budou financovány z běžných dotací a příspěvků na provoz a z příspěvků rodičů, jejichž děti školu navštěvují.

Samotný svoz nebude působit žádný diskomfort. Stejně jako do klasické školky rodiče vodí své děti, tak je doprovodí na svozové místo, kde si je vyzvednou i odpoledne, stejně jakoby kdyby navštěvovali klasickou školku.

Samotná školka by neměla být obyčejnou betonovou budovou, nýbrž moderní stavbou, postavenou z obnovitelných zdrojů, v celkové skladbě tak, aby i náročnost na provoz, zvláště pak náklady na vytápění byly nízké. Celkové hodnoty úniků tepla by měli dosahovat hodnot pasivního domu. Tedy stavba školky, by byla dřevostavba, která má spoustu výhod. Mezi hlavní výhody patří i rychlost výstavby, což umožňuje řešit problém právě teď, když je s nedostatkem školek problém. Navíc příjemné klima a hodnoty dřevostaveb umožní, aby děti byly v příjemném a zdravém prostředí.

Až baby boom odezní a s tím i potřeba mít tak velké kapacity, obcím zůstanou funkční nenáročné budovy, které bude možné dále využívat jako centra kultury, knihovny, klubovny či prostory pro různé spolky.

3.1.1 Budova - výstavba

Dnes využívaným stavebním systémem pro rychlou krátkodobou výstavbu, například školek, jsou kontejnery či kontejnerová výstavba. Ačkoliv se zajisté najdou příznivci tohoto systému, řekli bychom, že prostředí vytvořené tímto systémem nepůsobí na lidský organismus tak blahodárně, jako například dřevostavba. Přitom rychlost výstavby může být srovnatelná, zvláště pak když by se stavba prováděla montáží dřevěných panelů, ale i stavba budovaná stavebním systémem two by four, by ve srovnání s klasickou výstavbou byla zajisté rychlejší.

Pro stavbu bychom viděli jako ideální již zmíněnou dřevostavbu, ta by dosahovala hodnot pasivního domu, čímž by se i ušetřily náklady na provoz. Stavba by započala na železobetonové základové desce, jenž by ležela na pozemku příslušné obce. Dále by byl na základové desce vystavěn rám z vazníků, tak aby šíře stěn dosáhla šířky čtyřicet centimetrů.

Pro vazníkové dřevo lze použít například místní pily, čímž by možná bylo možné získat lepší cenu za řezivo než při běžné nákupu. Navíc by mohlo dojít k zapojení místních dodavatelů do procesu výstavby, tím by se jim zvýšil odbyt, potažmo tržby a celkově by

jejich zainteresovanost a jistá sounáležitost s projektem byla vyšší, což je zajisté dobré jak pro projekt samotný, tak pro celkovou atmosféru v obci. Navíc, takováto zainteresovanost v projektu tohoto rozměru by byla zárukou kvalitně odvedené práce případně surovin, protože žádný místní dodavatel by zajisté nechtěl riskovat svoji pověst tím, že by dodal nekvalitní produkt pro stavbu v širokém místním povědomí. Pro dodavatele samotné by to mohla být i dobrá reklama, protože v případě potencionální poptávky po daném produktu a za předpokladu, že projekt vzbudí dostatečný zájem občanů obce, případně rodičů dětí, kteří budou do školek dováženy, bude jejich rozhodování o dodavateli stejného typu produktu ovlivněno touto kvalitní zkušeností a dalo by se očekávat, že při výběru dodavatele upřednostní dodavatele, který se účastnil tohoto místního projektu.

Po vystavění rámu by následovalo vyplnění vzniklých mezer izolačním materiálem. Tímto materiálem by byla sláma. Použití slámy jako izolačního materiálu má mnoho výhod, mezi ty základní zajisté patří skvělé izolační vlastnosti a nižší cena oproti běžným izolačním materiálům jako je sklená či čedičová vata, polystyren nebo celá řada pěnových izolací. Izolační šíře čtyřicet centimetrů slámy již téměř sama o sobě dostává stavbu na splnění hranic pro pasivní dům

3.1.2 Hodnoty pasivního domu

Pasivní domy jsou budovy s roční měrnou potřebou tepla na vytápění nepřesahující 15 kWh/(m²a). Takto nízkou energetickou potřebu budovy lze krýt bez použití obvyklé otopné soustavy, pouze se systémem nuceného větrání obsahujícím účinné zpětné získávání tepla z odváděného vzduchu (rekuperací) a malé zařízení pro dohřev vzduchu v období velmi nízkých venkovních teplot. Navíc musí být dosaženo návrhových teplot vnitřního vzduchu po provozní přestávce v přiměřené (a v projektové dokumentaci uvedené) době. Současně nemá u těchto budov celkové množství primární energie spojené s provozem budovy (vytápění, ohřev TUV a el. energie pro spotřebiče) překračovat hodnotu 120 kWh/(m²a).

Domy běžné v 70. - 80. letech	Současná novostavba	Nízkoenergetický dům	Pasivní dům	Nulový dům, dům s přebytkem tepla
Charakteristika				
zastaralá otopná soustava, zdroj tepla je velkým zdrojem emisí; větrá se pouhým otevřením oken, nezateplené, špatně izolující konstrukce, přetápí se	klasické vytápění pomocí plynového kotle o vysokém výkonu, větrání otevřením okna, konstrukce na úrovni požadavků normy	otopná soustava o nižším výkonu, využití obnovitelných zdrojů, dobře zateplené konstrukce, řízené větrání	pouze teplovzdušné vytápění s rekuperací tepla, vynikající parametry tepelné izolace, velmi těsné konstrukce	parametry min. na úrovni pasivního domu, velká plocha fotovoltaických panelů
Potřeba tepla na vytápění [kWh/(m²a)]				
většinou nad 200	80 - 140	méně než 50	méně než 15	méně než 5

Tabulka č. 2: zdroj: <http://www.pasivnidomy.cz/pasivni-dum/co-je-pasivni-dum.html?chapter=definice-rozdeleni-podle-energeticke-narocnosti>.

3.1.3 Izolační materiál - sláma

Použití slámy, jako izolační výplně do mezer mezi vazníky, rovněž dává možnost místním podnikům, tentokrát například zemědělským podnikatelům či místním družstvům. Tento materiál by pak šel sehnat velice levně, protože zemědělci se někdy potýkají s drobnou nadprodukcí sena či slámy.

Další výhodou je, že je prokázáno, že domy ze slaměných balíků případně s hliněnými a vápennými omítkami využívají taková řešení stavebních konstrukcí, která vytváří

lidskému životu ve vnitřním prostředí domu ty nejpříznivější podmínky⁶ a zároveň minimalizují negativní dopady stavebního průmyslu na prostředí vnější - životní.

Naše školka by nebyla postavena čistě ze sena, jednalo by se o modifikaci, kdy by dřevěný byl rám senem pouze vyplněn, ale i tak zde stále budou pozitivní vlivy zachovány.

Slámy je dostatek⁷ - Obiloviny zaujímají v ČR 51,5 % plochy zemědělské půdy. V dlouhodobém horizontu lze počítat s roční produkcí cca 6 mil. tun. Celkový výnos slámy není možno v plné míře využít. Z celkového množství vyprodukované obilné slámy lze pro nezemědělské využití uvažovat maximálně 30 %. Zbývající sláma zůstává v zemědělských podnicích ke krmení a na stelivo, část slámy zůstává na polích k zaorání. Okolo 2 % je využíváno pro energetické účely, přičemž výhledově by to mohlo být až cca 10 %. Roční nadprodukce obilné slámy je tedy nyní téměř 30 % a kolem 20 % výhledově, což představuje nejméně 1,2 mil. tun skvělého stavebního a izolačního materiálu, který by byl jinak považován za odpadní produkt. Navíc oproti například využití skelné vaty vyjde takto provedená izolace několikanásobně levněji.

Abychom potvrdili, že sláma skutečně není problém, co se týče všeobecných hrozeb či obav, dodáváme následující informace. K otázkám hořlavosti⁸ je známo, že stěny ze slaměných balíků byly po celém světě podrobeny mnoha testům požární odolnosti. Všechny výsledky jednoznačně potvrzují, že hořlavost není u slaměného balíku vůbec žádným problémem. Slaměný balík objemové hmotnosti 90kg/m³ má dle ÖNORM B 3800 třídu hořlavosti B2 (normální hořlavost). Omítnutá stěna (2+2 cm vápenná a hliněná omítka) má požární odolnost F 90 (90 minut, ÖNORM B 3800)⁹. V balíku není dostatek vzduchu k oksličování hoření. Z hlediska rizika vzniku požáru

---

⁶ KOLÁŘ, R. *Příčiny nízké koncentrace aeroiontů v budovách a kritéria pro jejich posuzování* [online]. 2007. s. 6. [cit. 2012-05-01]. Dostupné z WWW:

<http://www.fce.vutbr.cz/veda/JUNIORSTAV2007/pdf/Sekce_1.3/Kolar_Radim_CL.pdf>.

⁷ MOTLÍK, Jan – VÁŇA, Jaroslav. *Biomasa pro energii (1) Zdroje*. *Biom.cz* [online]. 2002-02-01 [cit. 2012-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://biom.cz/cz/odborne-clanky/biomasa-pro-energii-1-zdroje>>.

⁸ HÁJEK, Petr. *Multikriteriální hodnocení konstrukčních prvků a budov*. In *Simulace budov 2000*, Praha : IBPSA-CZ, 2000. s. 29-34.

⁹ MÁRTON, Jan – BROTÁNEK, Aleš et al. *Stavby ze slaměných balíků*. 1. vyd. Liberec : J. Márton, 2010. 204 s.

je nebezpečná pouze volná sláma, která je z balíků při stavbě vytroušena, při jejich dělení. Další, poměrně častou obavou investorů či majitelů slaměných domů, bývá strach ze škůdců. Neobsahuje-li sláma v balících žádné zrno, není v domě ze slámy nic, co by oproti konvenčnímu domu, lákalo hlodavce dovnitř více. Ti totiž nedokážou slámu (celulózu) trávit. Navíc se jim v důsledku vnitřního pnutí slámy ve slaměných balících obtížně pohybuje. V mezerách mezi balíky při jejich skladování si však vybudují obydlí velice rádi. To však úplně stejně, jako v jakékoli jiné dutině či mezeře. Jediné co by mohlo způsobit problém je zapomenutí například zbytků jídla v blízkosti či přímo v balících. Tomuto faktu, se však lze jednoduše vyhnout.

Stavba by dále pokračovala následujícím způsobem. Po vyplnění izolací by proběhl záklop stavby OSB deskami a opláštění vnitřních zdí sádrokartony, případně barevnými laminátovými deskami, dřevem, či jinou vhodnou výplní.

Po do končení prací, zkolaudování a doplnění budovy nábytkem by bylo možné začít budovu užívat. Při dodržení navrhovaného procesu výstavby, příznivého počasí, vhodné návaznosti prací a dobrému managementu, by bez administrativních procesů mělo být možné postavit stavbu během dvou měsíců.

Navíc jelikož spousta fází stavby nejsou technologicky náročné ani nepoužívají složité know-how, je možné zapojit do fáze výstavby – zvláště pak vyplňování mezer izolací, záklop desek, záklop sádrokartonů, případně i samotné stavění vazníků – místní občany či rodiče budoucích žáků do pomoci při těchto pracích. Krom dobrého pocitu z účasti na projektu, stmelení kolektivu a cítění sounáležitosti s obcí by bylo možno motivovat rodiče do zapojení na této akci například poukazem na bezplatné užívání měsíce školky.

3.1.4 Svoz

Svoz dětí byl řešen skrze dopravce, či by se dal koupit či najmout autobus a službu řešit ve vlastní režii. Ideální by bylo, kdyby se využily autobusy využívající pro pohon plyn či elektřinu. Tento fakt by skvěle podtrhl celou filosofii školky, která vlastně přináší užitek s využitím obnovitelných a nenáročných zdrojů. Snaha by měla být umístit školku tak, aby byla v dojezdné vzdálenosti, do třiceti minut, od místa nástupu dětí. Vytíženost autobusů je další aspekt, se kterým je možné pracovat, tak například, pokud

se autobusy budou vracet do Brna, mohou svézt místní lidi do práce či do města, odpoledne pak obráceně. Negativem zde je fakt, že čas, který je mezi jednotlivými výměnami dětí, je pravděpodobně nedostatečný pro naplnění běžné osmihodinové pracovní doby. Další možností je vybrat ty lokality a postavit tam školy, které jsou dobře dostupné v rámci IDS, například bez přestupu a jednou linkou. Tím by bylo možné zajistit dopravu s téměř nulovými dodatečnými náklady a zároveň vytižít linky autobusů, které vozí občany obcí do Brna, také v opačném směru.

Službu svozu by šlo navázat na další projekty například zeleninové bedýnky, což by dále přinášelo užitek širokému spektru lidí.

3.1.5 Lokace

K otázce umístění školek z našeho průzkumu vyplynulo, že v obcích Hlína, Otmarov, Domašov vůbec nemají školku. Dále pak v obcích Malhostovice, Jinačovice, Moravské Bránice, Holubice, Kobylnice, Čebín, Pozořice, Tetčice, Želešice, Moravské Knínice, Velatice, Lelekovice, Blučina, Křenovice, Medlov, Holasice, Hostěrádky-Rešov, Ochoz u Brna, Měnín mají pouze nedostatečnou kapacitu. Myslíme si, že i pouze na základě našeho průzkumu by šlo vytipovat obce, které by byly vhodné pro umístění školy.

3.1.6 Financování

Představa financování je následující: Obce, kde by školky ležely, by mohly poskytnout pozemek pro výstavbu a nějaké finanční prostředky dle svých možností z místních rozpočtů či nepeněžité vklady jako například izolaci pro vyplnění a podobně.

Město Brno by poskytlo finanční prostředky na samostatnou výstavbu školky.

Jelikož by školky prakticky stály na venkově, šlo by pro financování využít fondy EU na rozvoj venkova, případně jiných dotací, například na energetickou udržitelnost. Z rozpočtu České republiky v současné době neplynou žádné finanční prostředky na energeticky šetrné a úsporné budovy, ale dá se očekávat, že v roce 2013 by se měl rozjet program Zelná úsporám II, z čehož by snad mělo být možno získat nějaké finanční prostředky.

Navíc tím, že by školka byla energeticky úsporná, splňovala by požadavky, které má evropská legislativa a které budou platné od roku 2020.

Také dle návrhu zákona¹⁰ o rozpočtovém určení daní by mimo jiných úprav mělo být zadáno kritérium, které by zohlednilo umístění vzdělávací instituce na území obce.

3.1.7 Motivace

Jelikož je to projekt velkého rozsahu, bude kolem sebe koncentrovat a ovlivňovat velké množství lidí i skupin.

Nově se návrhem zavádí kritérium rozdělování podle počtu dětí v mateřských školách a žáků v základních školách. Váha tohoto kritéria bude 7 %. Současně se navrhuje převést do objemu sdílených daní částku 1,5 mld. Kč, která dosud byla vyplácena obcím ze státního rozpočtu formou příspěvku na školství.

Tento fakt, by mohl přimět obce, které na svém území školku zatím nemají, uvažují o tom a případně by se zapojily do projektu.

Jednou z hlavních skupin budou občané jak dané obce, tak rodiče dětí z Brna. Výstavby školek by přinesla spokojenost jak rodičům dané obce, kteří naleznou i ve své obci školku či se jim podaří umístit dítě do školy, rodiče z Brna budou rádi, že také umístí děti do školky a také, že budou na zdravém vzduchu na vesnici či menším městě, které není tolik zatíženo dopravou. Všichni snad budou rádi, že děti budou ve zdravé budově.

V souvislosti s předchozím odstavcem lze předpokládat, že obliba a preference představitelů místních obcí stoupne.

Lidé, kteří díky projektu dostanou práci, budou též šťastni a příroda i planeta, ve které všichni společně žijeme, budou vděčni, že se tolik skupin lidí společně podílí na projektu, který je nedevastuje.

Co se týče vybavenosti, má město Brno dominantní postavení vůči okresu Brno-venkov, které je i díky tomuto faktu s Brnem propojené a do jisté míry na Brně závislé. Obecný

---

¹⁰ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.

trend posledních let nám však ukazuje rostoucí oblibu venkova u lidí z města, a to v různých ohledech („zdravější“ životní prostředí, blízkost přírody, možnost levnějšího stavebního pozemku, rostoucí obliba mateřských škol bližších přírodě, lokálních produkty, zemědělství apod.).

Náš návrh spolupráce s městem spočívá v několika bodech. Jako nosné téma jsme zvolili mateřské školy z důvodu jejich nedostatečné kapacity nejen v Brně, ale i jeho okolí. Další téma navrhované spolupráce se týká lokálního zemědělství.

3.2 Lokální zemědělství

V českém zemědělství zaniklo v období 2001-2007 na 50 tisíc pracovních míst, což představuje pokles o více než 20 %. ¹¹Tento trend pokračuje do dnešní doby, v roce 2010 pracovalo v zemědělství 3,1% zaměstnaných. ¹² Za posledních 10 let tedy klesl počet lidí pracujících v zemědělství o více než 60 tis. ¹³ Přitom Česká republika dováží výrazně více potravin, než kolik jich vyváží. ¹⁴ Deficit v potravinovém obchodu se tak v letech 2000-2011 více než zdvojnásobil. Zároveň hodnotově největší položkou v importu potravin zůstává zelenina a ovoce.

Protože počet lidí pracujících v zemědělství v posledních desetiletích klesl a nezaměstnanost stoupla, naskýtá se možnost pracovní činnosti či přivýdělku pro lidi bez zaměstnání (v důchodu, na rodičovské apod.) žijící na venkově a mající k této činnosti dispozice (vlastní pozemek). Náš návrh spočívá ve vytvoření organizace sdružující nezaměstnané potenciální zemědělce, od kterých se budou vykupovat jejich výtěžky. V podstatě půjde o podobné produkty, jaké se prodávají např. na Zelném trhu v Brně. Hlavním výhodou a lákadlem, nejen pro odpovědné zákazníky, bude lokálnost,

---

¹¹ Zemědělství, lesnictví, myslivost a rybolov. *Budoucnost profesí* [online]. 2012 [cit. 2012-05-03] Dostupný na WWW: < <http://budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/zemedelstvi-a-lesnictvi-minulost.html> >.

¹² Zaměstnanost a mzdy 2011. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupný na WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/5A004C24C3/\\$File/14091111.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/5A004C24C3/$File/14091111.pdf)>.

¹³ Zaměstnanost a mzdy 2001. *Český statistický úřad* [online]. 2002 [cit. 2012-05-01]. Dostupný na WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/7E002FD070/\\$File/tab13.pdf](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/7E002FD070/$File/tab13.pdf)>.

¹⁴ DUBSKÁ, Drahomíra. Potravinová bilance ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupný na WWW: < [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/97d9127846d3c8a2c12579dd00263967/\\$FILE/cpotrzo041112analiza.pdf](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/97d9127846d3c8a2c12579dd00263967/$FILE/cpotrzo041112analiza.pdf)>.

znalost původu produktů a podpora místního „zemědělce“, tím místní ekonomiky. Velkou výhodou je, že do této činnosti se bude moci zapojit více lidí, kterým by se samostatná činnost podnikání v zemědělství nevyplatila a nebo by na ni neměli odvahu. Systém prodeje bude velmi podobný známému bedýnkovému prodeji. Nemusí jít přitom ani o spolupráci mezi obyvateli jedné obce, ale více okolních obcí.

3.2.1 Bedýnkový prodej

Z pohledu zákazníka jde o jednoduchou a pohodlnou formu nákupu ovoce a zeleniny. Často se tyto bedýnky nazývají biobedýnky, v našem případě půjde spíše o „lokální bedýnky ze zahrádky“.

(Bio)bedýnky jsou poměrně novým trendem v prodeji a produkci potravin. Tento systém je rozšířený a běžný především v západních zemích. V České republice je tento styl distribuce potravin známý také již několik let, je zde však stále velký potenciál k rozšiřování nabídky.

Myšlenka našich bedýnek spočívá v tom, že místní drobní zemědělci kolektivně vypěstují větší množství zeleniny a ovoce, které se každý týden připraví do bedýnek pro přímý odběr zákazníky. Každý ze zapojených zemědělců přispěje takovým množstvím, které zvládne vypěstovat mimo vlastní spotřebu. Dle aktuální situace budou nastaveny výkupní ceny, aby se omezila produkce pouze jednoho typu zeleniny/ovoce. Organizace bude mít právní formu družstva, s členským vstupním poplatkem.

3.2.2 Produkt

Produktem nabízeným zákazníkům bude bedýnka sezonního ovoce a zeleniny. Obsah bedýnky je do jisté míry překvapením, zákazník tedy neví předem, co přesně mu bylo nachystáno. Zárukou však je vždy čerstvá zelenina, ovoce a bylinky od místních zemědělců.

Nabízeny budou různé velikosti bedýnky dle počtu konzumujících osob (pro 1–5 osob), zpravidla na jeden týden. Čím větší je bedýnka, tím obsahuje více druhů a větší množství dodané zeleniny a ovoce. Možná je i individuální domluva na obsahu bedýnky, dle momentálních možností.

Bedýnky si zákazníci mohou objednat dopředu. V případě dostatku zeleniny a ovoce si budou moci bedýnku zakoupit i bez objednání. Dále je možnost prodeje zeleniny a ovoce i na váhu. Vůči nim by ale měly být bedýnky v cenovém zvýhodnění (množstevní sleva). Zákazníci si svůj nákup budou moci odnést ve stylových bedýnkách. Použitým obalovým materiálem se bude dbát na ekologičnost. Praktické dřevěné nebo papírové bedýnky (vyrobené místními řemeslníky) budou fungovat jako zálohovaný obal.

Cena produktu je také jednou z výhod tohoto prodeje. Jde o přímý prodej mezi zemědělci a zákazníky, cena je proto nižší. Zároveň lidé, především z města, jsou ochotni si připlatit za zdravé produkty. I když nebudou mít produkty značku bio, bude se jednat o lokální prodej, čili zákazníci budou se zemědělci v přímém kontaktu, mohou tak nakupovat od svého „známého“.

Propagace prodeje bude nutná obzvláště ze začátku, mohou být osloveny místní instituce či obchody se zdravou výživou. Propagace bude především formou začlenění se do internetových databází farem poskytujících biobedýnky, v budoucnu je možnost vlastních internetových stránek s objednávacím systémem.

Distribuce bedýnek bude probíhat v určenou dobu na určeném místě, nejlépe přímo v obci, vždy jednou týdně. Alternativou je rozvoz bedýnek jednotlivým zákazníkům do domu, práce či na jiné svozové místo. Další možností je rozvoz na farmářské trhy po okolí či prodej zeleniny do místních institucí.

3.2.3 Zákazníci

Zaměříme se na tyto tržní segmenty a typy zákazníků (jednotlivé vymezené tržní segmenty se mohou překrývat, nelze tedy jednoduše určit celkovou velikost tržních segmentů):

- v první řadě to budou lidé preferující zdravé potraviny (bio) a tyto produkty již nakupující

- vzhledem k prodejnímu místu přímo v obci bude prodej cílen také na spoluobčany a obyvatele okolních obcí, kteří třeba nemají dostatek času, pěstovat si vlastní plodiny, i když by měli zájem
- zákazníci budou také odpovědní a uvědomělí lidé beroucí ohled na šetrnost k přírodě
- další významnou skupinou zákazníků tvoří lidé, kteří touží po objevení něčeho nového
- nezanedbatelnou část zákazníků budou také tvořit zodpovědní rodiče, kteří preferují zdravé a čerstvé potraviny pro své děti
- lidé z města

3.2.4 Zaměstnanci (drobní zemědělci)

Zaměstnanci jsou členové družstva poskytující zákazníkům sezónní ovoce a zeleninu vypěstovanou na svých soukromých polích či zahradách. Scházejí se na členských schůzích a zaplatí členský poplatek.

3.2.5 Analýza „konkurence“

Kromě tradičních obchodů a trhů se zeleninou a ovocem, funguje v Brně více odběrných míst biobedýnek. Mezi nejznámějšími místy jsou Tři sudičky s. r. o. na Pellicově 5, bio-bedýnka na Veselce 8, Biobanka na Orlí 5, která funguje pod hnutím Brontosaurus, zdravá výživa Slunečnice na Skácelově 26, Duhový bioklub Aleše Horáka, obchod KáČa Trade, Brno, Cejl 21, Zdravka Údolní na Údolní 32, Zdravá výživa na Veveří 129, Sklizeno na Křídlovické 47, Bedýnky Brno na Merhautově 92.

V okolí Brna se odběr bedýnek soustřeďuje spíše přímo na okolí farmy, či farmáři mají své distribuční místo v centru obce. Mezi ně patří například Rodinná farma, Jiráskova 1222 ve Slavkově u Brna; Namaste, Bezručova 12 v Boskovicích, Kozí farma ekokoza v Lesním Jakobově, Farmářské bedýnky v Nových sadech, Bedýnky z Hornácka ve Velké nad Veličkou a Biofarma Sasov.

3.2.6 Cíle

Cíle našeho bedýnkového prodeje je dát práci/možnost výdělků nezaměstnaným občanům a navázat spolupráci mezi obcemi díky zapojení do společného projektu. Bonusem k tomu může být i navázání širší spolupráce mezi občany, jejich sjednocení a snazší budoucí projednávání společných témat. V neposlední řadě patří mezi cíle také rozšíření možností nakupování čerstvé zeleniny a ovoce pro širokou škálu zákazníků.

Cílem do budoucna je rozšířit nabízený sortiment o již hotové produkty (zavařeniny, marmelády apod.), přejít na certifikovaný systém, ať už založení vlastní regionální značky nebo přijetí některé ze zavedených.

3.2.7 Právní forma

Právní forma organizace sjednocující drobné zemědělce bude družstvo, stejně jako většina již fungujících farem. Výhodou této právní formy je neuzavřenost vůči nově přichozím členům, všichni členové mají demokraticky stejnou váhu hlasu a mohou se podílet na vývoji, směřování družstva a samozřejmě mají také podíl na jeho zisku.

3.2.8 Financování

Velké množství „zaměstnanců“ nebude nevýhodou, každý zapojený do organizace lokálních zelenino-ovocných bedýnek zaplatí vstupní členský poplatek a dále mu bude vypláceno dle množství jím vypěstovaných a prodaných plodin. Členské poplatky se využijí na počáteční kapitál pro založení družstva, zbylou částku by poskytla obec.

Finančním nárokem tohoto projektu jsou skladovací prostory. Prodej bedýnek či v budoucnu i jejich rozvoz probíhá v jednom dni. Nároky na zázemí tak nejsou velké a mnohé obce disponují alespoň minimálním prostorem, kde se zelenina bude připravovat do bedýnek. Na distribuci by se daly využít i autobusy, které budou vozit děti zpět domů, kde si maminky spolu s dětmi převezmou i bedýnky s ovocem.

3.2.9 Motivace cílových skupin

- Politici díky této službě poskytnutí zázemí občanům pro fungování organizace, získají jejich důvěru a podporu. Jejich obliba mezi občany se může také zvýšit díky takto poskytnuté možnosti přivýdělku pro nezaměstnané. Mohou získat

aktivní a spokojené občany a tím i třeba větší podporu jimi zamýšlených projektů. Bude více peněz v místní ekonomice.

- Občané – zemědělci scházející se pravidelně na družstevních radách mohou zároveň projednávat i jiné záležitosti týkající kolektivu. Budou mít tak více příležitosti setkávat se se svými spoluobčany. Mohou získat pocit užitečnosti pro obec, získají příležitost přivýdělnku činností, která může být pro mnohé z nich i koníčkem.
- Zákazníci získají především zdravou zeleninu a ovoce, mnohdy v kvalitě bio, i když bez certifikace. Další výhodou je, že produkty mohou být levnější díky přímé distribuci. Získají kvalitní potraviny beroucí ohled na životní prostředí.

4 Legislativní rámec

V této části bychom chtěli shrnout platnou právní úpravu spolupráce obcí v České republice a uvést příklad úpravy zahraniční – konkrétně Francie.

4.1 Platná česká právní úprava

Východím předpisem je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Tento zákon upravuje spolupráci mezi obcemi v § 46 a následujících. V § 46 odst. 2 je obsažen demonstrativní výčet možných forem, kterými lze spolupráci obcí realizovat při výkonu samostatné působnosti, a to:

- a) na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- b) na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí,
- c) zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.

4.1.1 Smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu¹⁵

Smlouva uzavřená ke splnění konkrétního úkolu byla do právního řádu zakotvena až v roce 2000 a v současnosti je hned po dobrovolném svazku obcí nejvíce využívanou formou spolupráce obcí.

Smlouva podle písmena a) je dále upravena v § 48 zákona o obcích. Lze ji uzavřít na dobu určitou nebo neurčitou. Předmětem smlouvy nemůže být vznik právnické osoby. Forma smlouvy je obligatorně písemná a smlouva musí být předem schválena zastupitelstvy obcí pod sankcí neplatnosti. V § 48 odst. 2 jsou vymezeny povinné náležitosti smlouvy, kterými jsou označení účastníků smlouvy, vymezení předmětu smlouvy a jeho rozsahu, práva a povinnosti jednotlivých účastníků smlouvy, způsob využití stavby po jejím dokončení, je-li stavba předmětem smlouvy a způsob odstoupení účastníků od smlouvy a vypořádání části jejich majetku. Majetek získaný výkonem společné činnosti obcí na základě této smlouvy se stává spoluvlastnictvím všech účastníků této smlouvy. Podíly na tomto majetku jsou stejné a ze závazků vůči třetím

---

¹⁵ § 48 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

osobám jsou účastníci smlouvy zavázáni společně a nerozdílně, obojí však lze ve smlouvě upravit jinak.

Tato forma může mít význam například v návaznosti na neformální setkávání představitelů obcí prostřednictvím konferencí či shromáždění zástupců obcí určitého území (v našem případě vymezeného území aglomerace města Brna), na kterých výměnou zkušeností a diskusí o problémech jednotlivých obcí, může dojít k definování společného cíle. K dosažení tohoto cíle pak mohou obce využít právě této smlouvy. Věříme, že v případě pozitivních výsledků může tato forma spolupráce motivovat obce ke dlouhodobější spolupráci ve více oblastech a vytvoření dobrovolného svazku obcí.

4.1.2 Dobrovolný svazek obcí¹⁶

Dobrovolný svazek obcí je nejvyužívanější formou a je také nejvhodnější pro dlouhodobou spolupráci. Je právnickou osobou a je vyhrazen pouze obcím, ty mají zákonem stanovené právo být členy svazku obcí za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů, mohou tyto svazky vytvářet a vstupovat do svazků již vytvořených. Jedna obce může být členem i více svazků.

Předmětem činnosti svazku obcí jsou záležitosti spadající do výkonu samostatné působnosti obcí, jejich demonstrativní výčet nalezneme v § 50 odst. 1, bude se jednat zejména o úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata; zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod; zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území; úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí; provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin; správa majetku obcí, zejména místních

---

¹⁶ § 49 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.

Svazek obcí se zakládá smlouvou, jejíž přílohou jsou stanovy, které podle § 50 odst. 2 musí obsahovat název a sídlo členů svazku obcí, název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti, orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování, majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí, zdroje příjmů svazku obcí, práva a povinnosti členů svazku obcí, způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí, podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu, obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.

§ 51 odst. 3 v otázkách právní způsobilosti svazku obcí, jeho registraci, zrušení a zániku odkazuje na zvláštní právní předpis, kterým je zákon č. 40/1964, občanský zákoník, konkrétně § 20i a § 20j. Podle těchto ustanovení svazek obcí odpovídá svým majetkem za nesplnění svých povinností, nabývá právní způsobilosti zápisem do registru sdružení vedeného u krajského úřadu. Do registru se zapisuje název a sídlo, identifikační číslo osoby, předmět činnosti, orgány, kterými svazek obcí jedná, a jméno a adresa trvalého pobytu osob vykonávajících jejich působnost. K návrhu na zápis do registru se přikládá zakladatelská smlouva a stanovy. Svazek obcí zaniká výmazem z registrace a před zánikem se vyžaduje likvidace.¹⁷

Hospodaření svazku obcí je upraveno zvláštním zákonem, kterým je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Svazek obcí hospodaří s majetkem, který do něj vložily členské obce podle stanov a s majetkem, který získal svou vlastní činností. Majetek vložený obcí do hospodaření svazku obcí zůstává ve vlastnictví obce. Orgány svazku obcí s ním mohou nakládat jen v souladu s majetkovými právy, které na ně členská obec přenesla podle stanov svazku obcí.¹⁸

---

¹⁷ § 20i, 20j zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ § 38 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

K vytvoření fungujícího svazku obcí je třeba se důkladně zamyslet nad mechanismem spolupráce a postavením jednotlivých aktérů. K efektivní spolupráci může zásadním způsobem přispět zřízení funkce manažera svazku obcí. Tato pozice není povinná a není doposud příliš rozšířena, za což pravděpodobně mohou i finanční poměry jednotlivých svazků. Manažer nejčastěji vykonává administrativu spojenou s chodem svazku, organizuje jednání svazku a připravuje podklady pro tato jednání, mohou mu však být svěřeny různé činnosti. Hlavní náplní práce manažera svazku je většinou vyhledávání dotačních titulů z národních i evropských fondů a následné zpracování projektových žádostí. Důležitá je také jeho úloha jako „vyjednavče“, který se snaží sladit zájmy jednotlivých obcí. Manažer by měl být především velmi aktivní, motivovat a směřovat obce k naplňování společných cílů.¹⁹

Protože s působením osoby manažera ve svazku obcí jsou spojeny nemalé náklady, je třeba zvážit možné způsoby financování a uvědomit si, že tyto investice se mohou v případě schopného manažera vrátit prostřednictvím úspěšně realizovaných projektů. Financování manažera svazku obcí bude závislé na dotacích, část platu manažera může být pokryt ze společných prostředků svazku, další část může plynout přímo z realizovaných projektů, kde jsou zohledněny náklady na zpracování žádosti administraci projektu. V neposlední řadě může na pozici manažera přispívat úřad práce pro vytvoření nového pracovního místa.²⁰

4.1.3 Zakládání právnických osob podle zvláštního zákona

Zakládání právnických osob podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník – společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost. Tato forma není pro naše účely vhodná.

4.2 Formálně či neformálně?

Všechny formy spolupráce obcí jsou zcela dobrovolné, obce nelze do spolupráce jakkoliv nutit. Protože je žádoucí, aby obce spolupracovali, je třeba k tomu vytvářet podmínky.

---

¹⁹ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Vyd. 1. Brno : Georgetown, 2007. s. 38-39.

²⁰ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Vyd. 1. Brno : Georgetown, 2007. s. 39.

Pokusili jsme se, zde nastínit možnosti spolupráce obcí, se kterými počítá zákon. V našem případě bude však třeba začít postupným rozvíjením spolupráce ve formě méně formální, která pomůže definovat společné cíle. Mělo by se začít s méně konfliktními tématy a najít cíle prospěšné pro naprostou většinu obcí daného území, některé z nich jsme se pokusili definovat výše. Věříme, že organizováním konferencí s účastí starostů aglomerace města Brna mohou být postupně definovány společné cíle, budována důvěra a mohou začít vznikat první společné projekty a následně může spolupráce postupně přejít do formalizované formy.

4.3 Spolupráce obcí ve Francii²¹

Pro srovnání, jak je spolupráce obcí upravena v jiných státech jsme si vybrali Francii. Ta je typická velkým počtem malých obcí se silnou obecní identitou. Snahy slučovat obce a snížit tak jejich počet tu narazily na odpor obcí a vedly k vytvoření zpracovaného legislativního řešení meziobecní spolupráce.

Ve Francii existují 3 podoby meziobecní spolupráce využívající vlastních místních daní, a to společenství obcí (CC), společenství aglomerace (CA) a městské společenství (CU).

Společenství obcí je veřejnoprávní strukturou pro meziobecní spolupráci (EPCI) sdružující několik obcí na souvislém území bez enkláv, vykonává namísto svých členských obcí povinné působnosti ve věcech – rozvoje území a aktivit hospodářského rozvoje. Mimoto vykonává také výběrové působnosti spadající alespoň do jednoho z následujících bloků působností - ochrana a zhodnocování životního prostředí; bytová politika a politika kvality života budování, rozvoj a údržba silniční infrastruktury; výstavba, údržba a provoz kulturních a sportovních zařízení, jakož i zařízení předškolní a základní školní docházky.

Společenství aglomerace je veřejnoprávní strukturou pro meziobecní spolupráci (EPCI) sdružující několik obcí, které k datu vzniku společenství tvořily celek s více než 50 000 obyvateli na souvislém území bez enkláv, rozprostírající se okolo jedné či více

---

²¹ Struktury meziobecní spolupráce ve Francii [online]. 2008 [cit. 2012-05-02]. Dostupný na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/meziobecspol.html>>.

střediskových obcí s více než 15 000 obyvateli. Společenství aglomerace vykonává namísto svých členských obcí povinné působnosti ve věcech – hospodářského rozvoje, rozvoje území společenství, sociální rovnováhy bydlení a politiky městského rozvoje v rámci společenství, které jsou blíže specifikovány. Mimoto vykonává také výběrové působnosti spadající do tří z pěti bloků působnosti.

Městské společenství je veřejnoprávní strukturou pro meziobecní spolupráci (EPCI) sdružující několik obcí na souvislém území bez enkláv vytvářející k datu vzniku společenství celek o více než 500 000 obyvatelích. Městské společenství vykonává namísto svých členských obcí povinné působnosti ve věcech – hospodářský, sociální a kulturní rozvoj území společenství, rozvoj území společenství, sociální rovnováha bydlení na území společenství, politika městského rozvoje v rámci společenství, zajišťování služeb v kolektivním zájmu, ochrana a zhodnocování životního prostředí a politika kvality života, které jsou dále konkretizovány, a nevykonává výběrové působnosti.

Zákonodárce ve Francii zavedl jednotnou daň z hospodářské činnosti (TPU), kterou se snažil vykompenzovat nerovnosti a konkurenci mezi obcemi. Tato daň z aglomerace je formou vyjádření ekonomické solidarity, která je v oblasti měst nezbytná. Společenství aglomerací a městská společenství musí povinně fungovat v tomto daňovém režimu, zatímco společenství obcí jej zvolit může. Zavádění této daně bylo státem podporováno ve formě různých dotací.

Důsledkem nejen zjednodušení předchozích legislativní úpravy, ale i podporou meziobecní spolupráce ze strany státu dotacemi a dalšími opatřeními je spolupráce obcí ve Francii velmi rozvinutá a dobře fungující.

Český zákonodárce by se mohl ve Francii inspirovat. Francouzská úprava je mnohem širší, poskytuje legislativní rámec pro různě velká společenství obcí, na rozdíl od úpravy české má i formu navrženou přímo pro společenství obcí aglomerace. Sdružování obcí je ve Francii stejně jako u nás založeno zcela na dobrovolnosti a zájmu obcí, které se však stát úspěšně snaží k tomu, aby spolupracovali, motivovat.

Obzvlášť v motivaci ze strany státu poskytováním různých dotací a řešení financování formou jednotné daně z hospodářské činnosti lze vidět velká pozitiva francouzské úpravy. Bohužel zůstává na zákonodárci, aby se inspiroval a zakomponoval, některé tyto instrumenty do našeho právního řádu.

5 Závěr

V rámci práce bylo provedeno dotazníkové šetření sledující současný stav spolupráce mezi obcemi brněnské aglomerace a mezi obcemi a Brnem včetně motivace k vytvoření platformy pro pravidelné setkávání a formování společných projektů. Z výsledků je patrné, že polovina starostů si myslí, že by spolupráce v rámci aglomerace mohla pomoci vyřešit problémy obce a taktéž polovina starostů by uvítala vypracování koncepce rozvoje brněnské aglomerace.

Na základě poptávky po zvýšení kapacity v mateřských školách u 56 % obcí jsme se rozhodli vytvořit koncept možné spolupráce mezi městem Brnem a okolními obcemi při zbudování nových nízkoenergetických školek. Budovy by byly postavené z obnovitelných zdrojů, měly by splňovat normy pro pasivní dům a tím být finančně nenáročné na zbudování i provoz, navíc by se na jejich stavbě mohlo finančně podílet město Brno (popř. jeho městské části). Děti z Brna by se do školky dopravovaly autobusem ze svozového místa v Brně. V práci jsou nastíněny možnosti výstavby včetně použitých materiálů, financování stavby i provozu školek, návrhy na svoz dětí a vtipovány vhodné obce pro výstavbu školek. V budoucnu by bylo možné budovy využívat i pro jiné účely (jako centra kultury, knihovny, klubovny či prostory pro různé spolky).

Další oblastí spolupráce by mohl být „bedýnkový prodej“. Místní drobní zemědělci by vypěstovali zeleninu a ovoce, které by bylo distribuováno mezi zákazníky v Brně. Místní zemědělci by měli odbyt pro své zboží a zákazníci by těžili z jednoduchého nákupu, kvality a záruky čerstvosti. Bedýnkový prodej by mohl být uskutečňován v místě školky po skončení výuky, popř. by bedýnky mohly být rozváženy do Brna. V práci jsou diskutovány možnosti financování i právní podoby projektu.

V závěru jsou řešeny možné formy spolupráce – formální i neformální včetně příkladů fungování obdobné spolupráce v zahraničí.

Práce při vytváření konceptu byla obohacující zkušeností a doufáme, že návrhy budou přínosné jak pro obce, tak pro Brno a povedou k navázání spolupráce, která bude základem pro další projekty.

6 Zdroje

DUBSKÁ, Drahomíra. Potravinová bilance ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupný na WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/97d9127846d3c8a2c12579dd00263967/\\$FILE/cpotrzo041112analyza.pdf](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/1e01747a199f30f4c1256bd50038ab23/97d9127846d3c8a2c12579dd00263967/$FILE/cpotrzo041112analyza.pdf)>.

FIXEL, Jiří – PECH, Zbyněk. *Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí – analytická část*. 2008.

FIXEL, Jiří – PECH, Zbyněk. *Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí – návrhová část*. 2008.

GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Vyd. 1. Brno : Georgetown, 2007. 138 s.

HÁJEK, Petr. Multikriteriální hodnocení konstrukčních prvků a budov. In *Simulace budov 2000*, Praha : IBPSA-CZ, 2000. s. 29-34.

KOCOURKOVÁ, Jarmila. *Zásady a pravidla územního plánování*, Praha : VÚVA, 1982.

KOLÁŘ, R. *Příčiny nízké koncentrace aeroiontů v budovách a kritéria pro jejich posuzování* [online]. 2007. s. 6. [cit. 2012-05-01]. Dostupné z WWW:

<http://www.fce.vutbr.cz/veda/JUNIORSTAV2007/pdf/Sekce_1.3/Kolar_Radim_CL.pdf>.

MÁRTON, Jan – BROTÁNEK, Aleš et al. *Stavby ze slaměných balíků*. 1. vyd. Liberec : J. Márton, 2010. 204 s.

MOTLÍK, Jan – VÁŇA, Jaroslav. Biomasa pro energii (1) Zdroje. *Biom.cz* [online].

2002-02-01 [cit. 2012-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://biom.cz/cz/odborne-clanky/biomasa-pro-energii-1-zdroje>>.

Struktury meziobecní spolupráce ve Francii [online]. 2008 [cit. 2012-05-02]. Dostupný na WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/meziobecspol.html>>.

Zaměstnanost a mzdy 2001. *Český statistický úřad* [online]. 2002 [cit. 2012-05-01].

Dostupný na WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/7E002FD070/\\$File/tab13.pdf](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/7E002FD070/$File/tab13.pdf)>.

Zaměstnanost a mzdy 2011. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01].

Dostupný na WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/5A004C24C3/\\$File/14091111.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/5A004C24C3/$File/14091111.pdf)>.

Zemědělství, lesnictví, myslivost a rybolov. *Budoucnost profesí* [online]. 2012 [cit.

2012-05-03] Dostupný na WWW: < [http://budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-](http://budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/zemedelstvi-a-lesnictvi-minulost.html)

[odvetvich/zemedelstvi-a-lesnictvi-minulost.html](http://budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/zemedelstvi-a-lesnictvi-minulost.html)>.

Zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

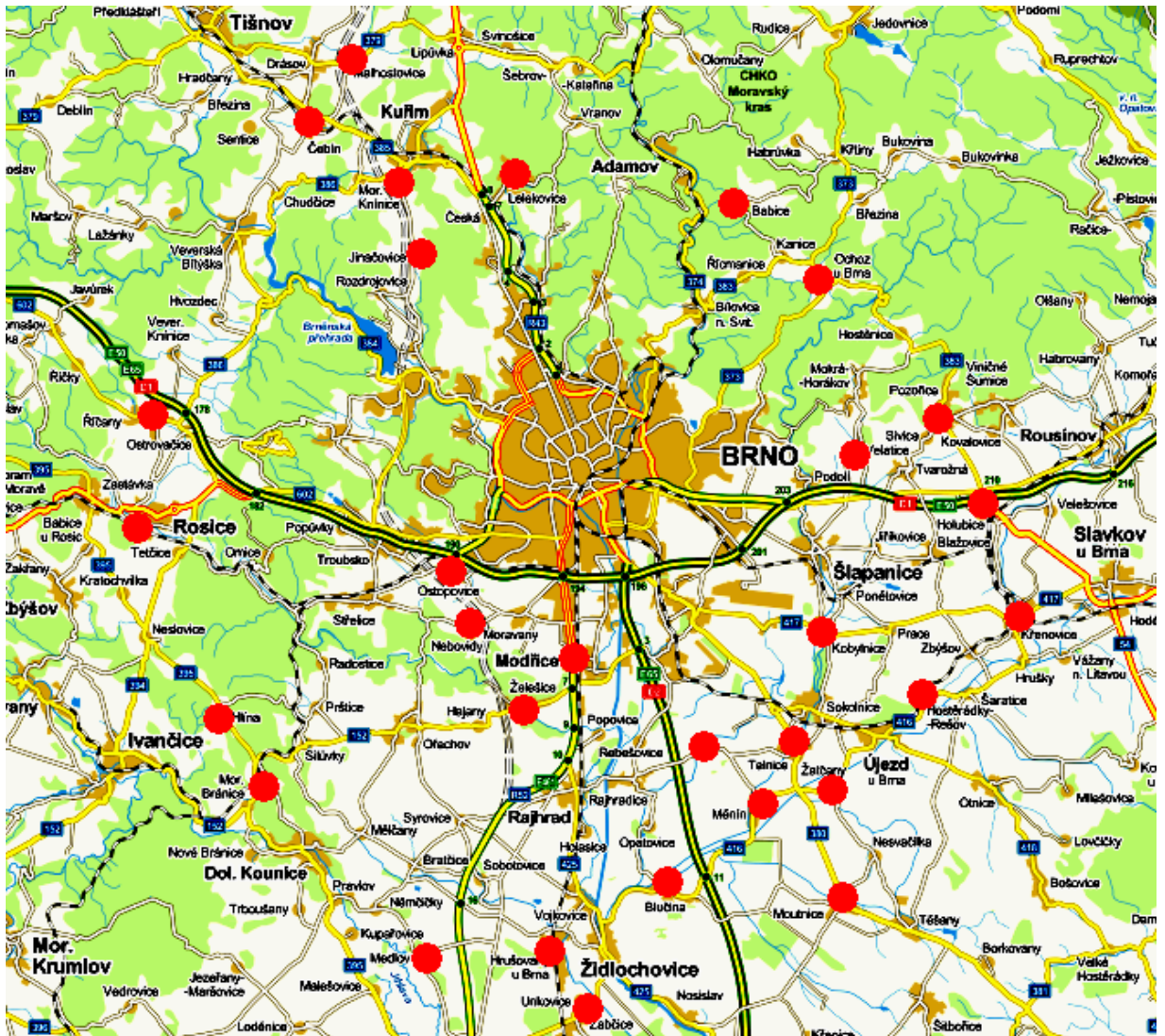
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

7 Přílohy

Příloha A: Mapa obcí, které poskytly informace v dotazníkovém šetření.

Možná podoba školky

